

ظرفیت های بریکس و اکو در خدمت توسعه اقتصاد ایران

اقتصاد ایران: نایب رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس گفت: پیمان‌های اقتصادی اکو، اوراسیا و بریکس فرصت‌های ارزشمندی برای ما ایجاد کردند، اما بروکراسی پیچیده و نبود زبان مشترک تجاری بهره‌مندی را محدود کرده است.

به گزارش آران نیوز به نقل از خبرگزاری اقتصادی ایران، اجلاس معاونین وزرای خارجه کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی اکو روز دوشنبه هفته جاری در تهران برگزار شد. در همین راستا، برنامه تلویزیونی پایش با حضور مهدی طغیانی نایب رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی و قدیر قیافه نایب رئیس اتاق بازرگانی ایران، به بررسی ظرفیت های توسعه همکاری اقتصادی با این کشورها پرداخت.

طغیانی در این برنامه با تأکید بر پتانسیل بالای تعاملات اقتصادی میان اعضای اکو، بر ضرورت تمرکز بر توسعه روابط تجاری با همسایگان در شرایط تحریمی اشاره کرد و یادآور شد که این موضوع حیاتی همچنان مورد غفلت قرار گرفته است.

شکاف تجاری ایران با همسایگان

طغیانی در ابتدا درباره ظرفیت های اکو توضیح داد: «اکو، سازمانی که ابتدا با مشارکت ایران، پاکستان و ترکیه شکل گرفت، هدف داشت منافع اقتصادی اعضا را در منطقه ای با مختصات خاص، مانند غرب آسیا، افزایش دهد. این سه کشور با ویژگی های منحصر به فرد، نظیر اقتصاد بزرگ ایران، جمعیت بالای پاکستان و پیشینه تاریخی ترکیه، می توانستند بنیان گذار یک حرکت اقتصادی بزرگ باشند. اما آمارهای تبادلات تجاری نشان می دهد این ظرفیت ها محقق نشده است. از حجم ۷۲۰ میلیارد دلاری تجارت ترکیه و پاکستان در سال ۲۰۲۴، سهم ایران تنها ۱۲ میلیارد دلار بوده است. این شکاف، ضرورت بهره گیری از روابط تاریخی و ظرفیت های همسایگان در شرایط تحریمی را به وضوح نشان می دهد.»

نایب رئیس کمیسیون اقتصاد مجلس در ادامه بیان کرد: «رئیس جمهور روسیه در مذاکراتی با هیئت ایرانی به تبادلات تجاری کشورش با ارمنستان اشاره کرد که با جمعیت ۲ میلیونی، حجم تجارت ۱۲ میلیارد دلاری و رشد سالانه سی درصدی. این مقایسه با تبادلات ۴ میلیارد دلاری ایران ۸۵ میلیونی، نشان دهنده شکاف بزرگ در بهره برداری از ظرفیت های تجاری است. با وجود تاریخچه طولانی تجارت ایران و روسیه، سهم فعلی ایران حتی به یک چهارم حجم گذشته هم نمی رسد. در شرایط تحریمی، تمرکز بر توسعه روابط تجاری با همسایگان نظیر روسیه، ضرورتی انکارناپذیر است که همچنان نادیده گرفته می شود.»

قیافه درباره علل شکاف تجاری ایران با همسایگان مطرح کرد: «یکی از دلایل توفیق نداشتن ایران در تجارت با کشورهای نظیر اعضای اکو، اوراسیا، بریکس و پیمان شانگهای، ساختار اقتصادی متمرکز ایران است. بیش از ۸۵ درصد اقتصاد کشور تحت کنترل دولت و نهادهای شبه دولتی است، در حالی که سهم بخش خصوصی تنها ۱۵ درصد است. پس از انقلاب اسلامی، اصل ۴۴ قانون اساسی با هدف خصوصی سازی و واگذاری تجارت خارجی به بخش های تعاونی و خصوصی تصویب شد، اما به دلیل انحصارگرایی دولت و اجرای ناقص سیاست های کلی، این هدف محقق نشد. همین امر سبب شد ظرفیت های اقتصادی و صنعتی کشور به درستی شناسایی نشده و در سطح جهانی معرفی نشوند.»

نایب رئیس اتاق بازرگانی ایران گفت: «مشکل دیگر، استفاده نکردن از ابزارهای مدرن تجارت و مالی در بازارهای جهانی است. ایران با عقب ماندن از متدهای جدید و نداشتن زبان مشترک فنی و اطلاعات جامع درباره ظرفیت های اقتصادی و گردشگری، نتوانسته به درستی خود را به دنیا معرفی کند. برای مثال، تبادلات تجاری ایران و روسیه تنها ۴ میلیارد دلار است، در حالی که روسیه با ارمنستان ۱۲ میلیارد دلار تبادل دارد. این شکاف نشان دهنده بهره برداری نکردن از ظرفیت های اقتصادی مکمل است، چرا که اقتصاد ایران و روسیه، به دلیل شباهت در صادرات محصولات نفتی و معدنی، به جای هم افزایی، در رقابت قرار دارند.»

رتبه ۱۳۰ ایران در شاخص کسب و کار جهانی

طغیانی در بخش دیگر برنامه درباره نظام دیوان سالاری پیچیده ایران تشریح کرد: «ظرفیت های پیمان هایی نظیر اکو، اوراسیا، شانگهای و بریکس فرصت های قابل توجهی را برای ایران فراهم کرده اند، اما بهره گیری مناسب از این ظرفیت ها همچنان با چالش های جدی مواجه است. برای نمونه، تجارت آزاد با اوراسیا و حذف تعرفه برای ۶ هزار قلم کالا میان پنج کشور عضو، زمینه ای مهم برای گسترش همکاری های اقتصادی است. با این حال، مشکلاتی نظیر بوروکراسی پیچیده، نبود زبان مشترک در تجارت و معرفی نشدن مناسب توانمندی های ایران، مانع استفاده بهینه از این فرصت ها شده است. حتی فعالان اقتصادی روسیه نیز بر دشواری تعامل با ساختار اداری ایران تأکید کرده اند، در حالی که اقتصادهای مکمل نظیر چین و روسیه می توانند نقش مهمی در توسعه اقتصادی کشور ایفا کنند. ایران باید با اصلاح ساختارهای اداری و بهره گیری از این ظرفیت ها، آینده اقتصادی خود را تقویت کند.»

قیافه در ادامه افزود: «رتبه ایران در شاخص سهولت کسب و کار، که بیانگر شرایط مناسب برای فعالیت های اقتصادی است، بیش از ۱۳۰ در میان ۱۹۰ کشور دنیا قرار دارد؛ این جایگاه نشان دهنده مشکلات جدی ساختاری و اداری است که مانع توسعه اقتصادی و تعاملات بین المللی می شود. اتاق بازرگانی ایران، با داشتن ۳۹ اتاق مشترک با کشورهای مختلف، تلاش دارد تا از ظرفیت پیمان های منطقه ای و بین المللی استفاده کند. حضور در نمایشگاه ها و رویدادهای تجاری مانند پائوین ایران در مسکو، شناسایی بازارهای هدف و معرفی توانمندی های داخلی، از جمله اقدامات این اتاق است. موفقیت شرکت های ایرانی در تأمین فولاد و تجهیزات مخابراتی روسیه نمونه هایی از این تلاش ها هستند که نشان می دهند با برنامه ریزی دقیق، فرصت های اقتصادی قابل توجهی ایجاد خواهد شد.»

وی در پایان گفت: «برای بهره گیری از فرصت های اقتصادی موجود، لازم است رویکرد سنتی مبتنی بر نفت و وابستگی به دولت را کنار بگذاریم و به سوی تعامل و همکاری واقعی با همسایگان حرکت کنیم. حجم تجارت ۲ هزار میلیارد دلاری کشورهای همسایه نشان می دهد که با یک برنامه ریزی دقیق و تلاش هدفمند، می توان به سهمی ده درصدی، معادل ۲۰۰ میلیارد دلار، دست یافت. این میزان، دو برابر کل مبادلات کنونی ایران با همسایگان است. گسترش مراکز تجاری قوی در کشورهای مانند روسیه و سایر هم پیمانان، همراه با عزم جدی برای اجرای توافق نامه ها، می تواند مشکلات ارزی، کاهش قدرت پول ملی و کمبود فرصت های شغلی را برطرف کند.»